

E TONO Ā, E FAAITE Ā

E aha te faaiteraa i tele mahana. E aha te tonoraa i tele ānotau to tātou nei. Mai tei aha te huru to te Etaretia oraraa i tele mau parau tei riro ei papa no to na oraraa.

I tele āvaē Māti ua ora mai na tātou i te ōroā no te taeraa mai te Evaneria i to tātou mau pae fenua nei a tahi hānere a iva āhuru mā pae matahiti i tele nei nā roto i tele mau mifionare perētāne tei faaroo atoā i te faaueraa a te Fatu.

"Ei ite hoi ōtoutu no ū i lerutarema nei e lutea atoā hoi e āti noa aē, e Tāmāria e tae noa atu i te hopeā o te fenua ra." (Ohipa 1/8).

Ua ōhipa mai na rātou, ua fārerei na i te mau fifi e rave rahi, ua tupu rā ta rātou ōpuaraa, ua hīhīhia tātou e te aroha o te Atua, i tiā ai ia tātou ia āmuī hoē i roto i te Etaretia a letu Metia. Ei reira tātou e haamori ai i te Atua, e ārue ai ia na e e haapī ai i ta na parau moā.

Tele rā, a parau noa ai tātou e, maoti tele mau mifionare e ta rātou ōhipa i māramarama ai tātou i te parau a te Atua, e tiā atoā tātou ia utui e, e aha te huru o te faaiteraa i tele tau, e nā hea tātou i mua i te tonoraa a te Fatu ia tātou. E tiā ānei hoi ia tātou ia hiō i te reira mai te hoē ōhipa e na to Europa noa ā e haere mai e haapī ia tātou. Ei Europa noa ānei tātou e māramarama ai, e ite ai e nā hea i te faaiteraa i te parau a te Atua. E fārii noa ānei tātou i te mau haapīraa no rāpae e aita ta tātou iho e parau atoā e tiā ia haapī atoā atu i to rāpae. Ei te hea taime tātou e fārii ai i te tonoraa a te Fatu ia tātou e e haere ai e faaite i ta na Evaneria.

"A TIA A HAERE"

Ua riro te tonoraa e te faaiteraa ei ōhipa tumu na te taata nei mai roto mai ā i te Faufaa tahito. I te ōmuaraa o te puta a lotua "A tiā i niā, a haere i te hoē pae loritana nei, o ōe e tele nei mau taata atoā" (lotua 1/2), te pāpū maitai ra tātou i te faaueraa a te Atua i to na tāvini ia lotua. E haere o ia i te tahi pae aē o tele pape rahi o

loritana mai te aratai atu nā muri iho ia na i tele nūnaa rahi lteraera, te tāne, te vahine, te feiā āpī, e te taata paari, te mau faēhau, te mau ānimara, no te tomo atu i roto i te fenua o te tapu. E ua ite tātou e, e nūnaa pūai to taua fenua ra, i roto i to rātou mau ōire tei pāru-ruhia e te mau patu rarahi e to rātou atoā mau nuu pūai, tei inei-ne maitai no te āroraa.

Tele faaueraa ta te Atua, aita o ia i horoā i te hoē noa pupu taata, i te hoē rā nūnaa, ia lteraera tāatoā. Eere i te mea ōhie ia faaōhipa i tele parau, tele faaueraa. Terā rā, i pihai iho i tele parau, te haapāpā atoā ra te Atua, "Ei pihai atoā iho vau ia ōe ; e ōre roa hoi au e tāhe-mo atu ia ōe, e ōre hoi e faaruē ia ōe." (lotua 1/5). Oia mau, aita roa atu te Atua i faauē noa i to na tāvini e faatupu i ta na parau, te tāpiri atoā atu ra o ia i tele parau faufaa roa, e haapaō o ia ia lotua, e tauturu ia na i roto i to na haereā, e i roto i ta na mau ōhipa atoā e rave. Tele rā, eere atoā i te mea faauē noa, te vai atoā ra te faatureraa ta te Atua i hinaaro ia faatura o lotua. "Eiaha te puta iure ia taa ē atu i roto i to vaha, ia haamanaō māite ōe i te reira i te rui e te ao, ia haapaō hua ōe i tei pāpā-atoā-hia i roto ra, ei reira e maitai ai to ōe haereā, ei reira ōe e manuia roa ai." (lotua 1/8).

Ua hinaaro te Atua e nā roto ia lotua i te faatupu i to na pātireia, e te hinaaro atoā ra o ia e faatupu i ta na i ēuhe ia Aperahama. Ua faauetoā-hia na o Aperahama e faaruē i to na fenua, i to na oraraa no te faatupu rā i te ōpuaraa a te Atua, te fauetoā-hia ra o lotua e haere, no te faaora i te nūnaa lteraera, no te faatupu i te pātireia o te Atua. Tele nā fā mata-mua roa o te tonoraa e te faaiteraa, ia tupu te pātireia o te Atua i rotopū i te mau taata e ia faatiāmāhia te taata.

Ua māiti atoā letu i nā pipi 12 no te tono ia rātou e faaite i ta na parau, e i roto atoā i te Ruta 10/1-3 ua haapāpū ā o ia i te tonoraa i nā taata e 72 no te faaiteraa i te parau no te pātireia o te Atua.

Eere tele nā nūmera i te mea māiti-noa-hia e alta e auraa to rāua. Te 12, e tāpaō ia no nā ōpū 12 no lteraera ; e te 72, ia au i te faufaa tahito, e tāpaō ia no te mau pātireia atoā o te ao nei. I roto noa i te hiōraa, ua haapaō mai o letu i tele ōhipa ta na no te haapāpūraa i ta na mau pipi e, tele tonoraa, e ō te tāatoāraa o to te ao nei i roto, aita rā i tāō-tiāhia ia lteraera anaē. E te reira ihoā te mea i itehia. Eere i te mea ōhie no tele mau pipi te faaruēraa i ta rātou upeā no te haapaō i te tonoraa, eere atoā i te mea ōhie no Mataio i te faaruēraa i ta na ōhipa moni maitai no te haere e faaite i te ēvaneria a letu Metia.

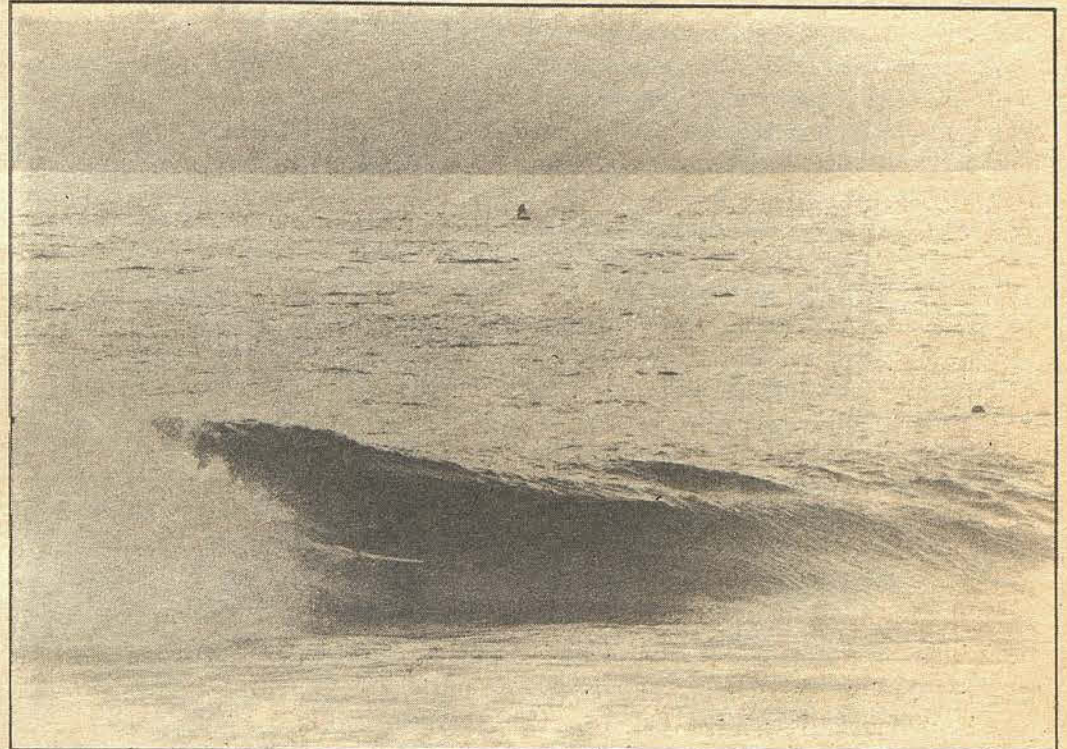
TE TONORAA, E FAARUĒRAA E AURAA

Te faaueraa a te Atua ia lotua, hoē ā ia huru e ta letu tonoraa i ta na Etārētia. A piti tauatini matahiti i tele nei to te Etārētia faaueraahia e tiā e haere i ō mai i ta na mau faatureraa, to na mau patu, no te faaitē i te pātireia o te Atua i niā i te fenua nei.

Ua tono na te Metua i ta na Tamaiti ia letu e i to na Vārua, e rātou too toru ua faauē ia i te mau taata atoā, te mau perofeta, te mau āpotetoro e to muri mai ia rātou ia haapāpū e, ua tae mau mai te aroha o te Atua io te taata nei. Te haruru faahou nei tele reo faauē i tele mahana i te mau marumetia tātai tahi, mai te hoē faruēraa ia na iho, i to na oraraa, no te horoā-tāatoā-raa ia na i roto i te ōhipa faaora a te Atua. Faatupu i te hinaaro o te Atua noa atu te mau haafīraa e fāreirehia. E hopolā rahi tei anihia i te Etārētia ia amo i roto i te faaueraa a te Atua, no te mea ia tae i te tahi taime, e topa o ia i roto i te faahemaraa, i te haafau-faaraa ia na nā mua roa, e i te haapaeraa i te tumu no reira o ia i pīhīa ai e tiā, ia haere, e ia faaite.

TE TONORAA E REO PII IA

Ia au i tei itehia ia lteraera, ua ōmua te Atua i ta na tonoraa nā roto i te pīraa ia na. Tātou pāatoā, ia nā reira atoā ia i te ōmuaraa i ta tātou ōhipa faai-

teraa. Ia ite tātou e, no te aha tātou i tītauahia ai, ei reira e pāpū ai ia tātou e, e aha te faaite. E pīhīa tātou ia tatarahapa, hou a tonohia ai e faaite i te faaōreraa hara a te Atua. E pīhīa tātou ia here, hou a faauehia ai e faaite i te Aroha o te Atua. E pīhīa tātou ia faaruē i to tātou huru tahito, hou a anihia ai ia haere e haapī i te parau a te Atua. Ia ōre ia tiā ia tātou te haapaōraa i tele mau parau, aita ia tātou i pīhīa, aita atoā ia tātou i faaroo maitai i te pīraa, e aore ia, ua hape tātou i te faarooaraa i te reo pīi.

TE FAAITERAA, E FĀREIREIRAA IA

Tei hea atu ra ia te parau no te haereraa e poro haere i te Evaneria. Mea pāpū maitai e, ia tupu ihoā tele ōhipa mai te fāreirei atu i te tahi pae. Eita e tupu te faaiteraa i te Evaneria mai te peu e, eita tātou e faatūati te tahi e te tahi. I roto i tele parau, mea maitai ia pāpū e, eere na te tahi pae e māniī, e ta te tahi pae ra, o te hamama noa ia i te vaha no te fārii atu i tei

horoāhia mai. Aita ia i tupu te fāreireira i taua taime ra. Eere atoā ia i te mea pāpū te faaiteraa.

I roto i te hiōraa, te reira mau te ōhipa i tupu, ua fārii noa nei i te mau mea atoā ta te tahi pae e horoā mai nei, ta rātou e haapī mai nei, e aita ta tātou ei pāhono-raa atu.

Ua tae paha i te taime e tiā ai ia tātou ia hiō faahou e nā hea rā tātou i te pāhono-hope-roa-raa i te pīraa a te Fatu "Ei ite ōtoutu no ū."

Oia hoi, te taime e riro tātou e te feiā ta tātou i faaite atu i te Evaneria ei ite e ei pāhono atoā. Ia tupu te fāreireira nā roto i te faaturaraa te tahi i te tahi, i taua taime mau ra tātou i haapaō ai i te faaueraa a te Fatu. Ia ōre taua ōhipa ra ia tupu, ua haapaō noa ia tātou i to tātou mau manaō, ia upootiā to tātou ferurira, ia haapaōhia ta tātou mau faanahora e ia faaturahia, aita ā rā tātou i haamata atu ra i te faai-

te ia letu Metia.

E TONO Ā, E FAAITE Ā

I roto i tele hiōraa poto ta tātou i tele tumu parau, te pāpū ra tātou e, eere i te mea ōhie ia haapaō i te tonoraa a te Atua. Aitā ā i pāpū maitai e, tei hea tātou i tele mahana. Tei ia tātou te faaitoitoraa ia riro mau tele ōhipa ei manaōnaōraa na tātou i te mau mahana atoā. E ia faaroo-hia tele reo nā mua roa i roto i to tātou mau ūtuafare. Tei reira ta tātou tahua pororaa ēvaneria matamua roa. Ia upootiā tātou i reira ra, e tiā ai ia tātou ia faanuu ā i mua e ia haamata i te faaite ia letu Metia nā te ōire (lerutarema), te mataēinaa (lutea), te fenua tāatoā (Tāmāria) e te ao nei (te hopeā o te fenua). Te ite ra tātou i te āano o tele ōhipa, te mea noa e toe ra ia tātou, o te uiuira ia e, ua inei-ne ānei tātou i te faaruē ia tātou iho no te faatupuraa i te hinaaro o te Atua.

RALPH TEINAORE

Nécrologie

Mme Christine s'en est allée (madame Tumahai). Dans la discrétion qui la caractérisait. Oubliée? Sans doute un peu, car il a fallu un encart sur le papier du journal pour que son nom et son visage retrouvent le chemin de nos pensées. Après bien des années.

Ses anciens élèves ont traversé les différents cours dont elle avait la charge dans le respect de leur institutrice. Plus récemment, son arrivée à la

retraite - bien méritée - clo-tûrait sa longue expérience

dans l'encadrement, en permanences d'études, de générations et de générations d'élèves du collège Pomare.

C'était quand l'école protestante fleurait encore le bon pain frais des tartines à la confiture, du goûter du soir, quand elle résonnait comme du temps de ses fondateurs des cantiques entonnés avant le premier cours du matin.

MICHEL YEN KOW